

Sygn. akt VII U 28/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarzabek

Protokolant: sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 lutego 2019 r. w Warszawie

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 9 listopada 2017 r. znak: (...) - (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż A. K. w okresie od 1 sierpnia 2015r. do dnia 30 września 2015r. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

UZASADNIENIE

W dniu 14 grudnia 2017 r. **A. K.**, reprezentowana przez pełnomocnika, złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 9 listopada 2017 r. nr (...) - (...) zaskarżając ją w części, tj. w zakresie stwierdzenia, że ubezpieczona nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia od 1 sierpnia 2015 r. do 30 września 2015r. Pełnomocnik odwołującej zarzucił organowi rentowemu naruszenie przepisów art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. oraz przepisów ustawy systemowej poprzez błędne uznanie, że ubezpieczona nie podlega ustawodawstwu polskiemu oraz że nie podlegała ww. ubezpieczeniom w powyższym okresie. W oparciu o powyższe zarzuty pełnomocnik odwołującej wniósł o zmianę skarżonej decyzji i stwierdzenie, że w okresie od 1 sierpnia 2015 r. do 30 września 2015 r. odwołująca podlegała ubezpieczeniom obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia.

W uzasadnieniu odwołania pełnomocnik ubezpieczonej wyjaśnił, że A. K. była zatrudniona w spółce (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na podstawie następujących po sobie umów zlecenia, ostatnio na podstawie umowy z 13 marca 2015 r. jako pracownik serwisu sprzątającego i wykonywała prace zleczone na terenie Niemiec jako pracownik delegowany. Ubezpieczona była zarejestrowana w ZUS, następnie została wyrejestrowana i jednocześnie zarejestrowana w odpowiedniej instytucji niemieckiej w spornym okresie. W czasie pobytu za granicą i wykonywania

obowiązków w ramach umowy zlecenie A. K. doznała urazu i trafiła do szpitala, gdzie stwierdzono, że jest niezdolna do pracy. Następnie ubezpieczona wróciła do kraju i podjęła leczenie. W międzyczasie pracodawca ponownie zgłosił ubezpieczoną do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 1 października 2015 r. do 1 stycznia 2016 r. W ocenie pełnomocnika ubezpieczonej A. K. w spornym okresie podlegała polskiemu ustawodawstwu, gdyż zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 jeżeli pracodawca prowadzący działalność na terenie jednego państwa członkowskiego UE deleguje do pracy swojego pracownika do innego państwa członkowskiego w celu wykonywania pracy w imieniu pracodawcy, to pracownik podlega w czasie oddelegowania ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, jeżeli podlegał mu również bezpośrednio przed delegowaniem (odwołanie k. 3-7 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 3 stycznia 2018 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wskazał, że zgodnie z ustaleniami dokonanymi w trakcie postępowania wyjaśniającego płatnik P. E. S. (...) zgłosił A. K. do obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, wypadkowego oraz dobrowolnego ubezpieczenia wypadkowego jako osobę wykonującą na podstawie umowy zlecenia w okresie od 1 maja 2015 r. do 31 lipca 2015 r. oraz do ubezpieczenia zdrowotnego w okresie od 12 marca 2015 r. do 30 kwietnia 2015 r. W dniu 27 marca 2015 r. organ rentowy na wniosek płatnika wydał zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 zgodnie z którym A. K. jako oddelegowany pracownik najemny pracujący na terenie Niemiec podlega polskiemu ustawodawstwu od 16 marca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r. Z wyjaśnień płatnika wynika, że w spornym okresie ubezpieczona była zgłoszona w niemieckiej Kasie Chorych – (...) U., co znajduje potwierdzenie w zaświadczeniu niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej. Oznacza to, że ubezpieczona nie mogła równocześnie podlegać ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenie na terytorium Polski (odpowiedź na odwołanie k. 16-17 a.s.).

Zainteresowany płatnik składek - spółka (...) z siedzibą w W. została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego z dniem 1 lutego 2016r. (k. 25 a.s., k. 59-66 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została zarejestrowana w KRS w dniu 30 czerwca 2006 r. Spółka należała do grupy spółek prowadzonych pod szyldem E.. Przedmiotem działalności spółki było m. in. specjalistyczne sprzątanie budynków i czyszczenie obiektów wynajmowała pracowników na umowy zlecenie którzy byli potem delegowani do wykonywania usług sprzątających (odpis z KRS k. 59-66 a.s., zeznania odwołującej k. 56-57 a.s.).

Odwołująca A. K. zawarła z (...) Sp. z o.o. umowę zlecenie, na podstawie której zobowiązała się do wykonywania czynności sprzątania od 12 marca 2015 r. Na podstawie zawartej umowy odwołująca była delegowana do pracy na terytorium Niemiec, w okresie od 16 marca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r. oraz w okresie od 1 do 16 września 2015 r. na mocy zawartych porozumień do umowy zlecenie. Odwołująca pracowała w hotelu (...) znajdującym się w miejscowości P., G. 6, wraz z innymi pracownikami mieszkała w pokojach hotelowych wynajmowanych przez płatnika składek (umowa zlecenie k. 17 a.r., porozumienia do umowy zlecenie z dnia 12.03.2015 r. oraz z 13.03.2015 r. – nieoznaczone karty a.r.; zeznania odwołującej k. 56-57 a.s.).

W dniu 16 marca 2015 r. (...) Sp. z o.o. wystawił oświadczenie – informację w celu wydania zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym dla pracownika delegowanego na terytorium innego Państwa Członkowskiego UE na podstawie art. 13.1 Rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) nr 883/2004, zgodnie z którym A. K. jest delegowana do Niemiec w okresie od 16 marca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r. Do oświadczenia załączono umowę zlecenie. W odpowiedzi na powyższe w dniu 27 marca 2015 r. ZUS I Oddział w W. wystawił zaświadczenie o ustawodawstwie

dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 na powyższy okres (oświadczenie z załącznikiem k. 15-17 a.r., zaświadczenie A1 z 27.03.2015 r. k. 18-19 a.r.).

W dniu 31 lipca 2015 r. (...) Sp. z o.o. złożył w ZUS(...)Oddział w W. wniosek o zmianę danych w zaświadczeniu A1 wskazując, że okres pracy za granicą uległ zmianie, a faktyczny okres pracy obejmował okres od 16 marca 2015 r. do 31 lipca 2015 r. W odpowiedzi ZUS(...)Oddział w W. wystawił w dniu 11 sierpnia 2015 r. zaświadczenie na formularzu A1 na okres od 16 marca 2015 r. do 31 lipca 2015 r. (wniosek z 31.07.2015 r. k. 20 a.r., zaświadczenie A1 z 11.08.2015 r. k. 18-19 a.r.).

(...) Sp. z o.o. z dniem 31 lipca 2015 r. wyrejestrował A. K. z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych zgłosił, a następnie zgłosił ją do niemieckiej Kasy Chorych (...) U. w okresie od 1 sierpnia 2015 r. do 30 września 2015 r. O powyższym odwołująca nie została poinformowana (zaświadczenie z (...) U. tłumaczone z j. niemieckiego k. 10-11 a.r.; zeznania odwołującej k. 56-57 a.s.). Niemiecka instytucja ubezpieczeniowa nie wystawiła zaświadczenia A1 stwierdzającego, że A. K. podlega ustawodawstwu niemieckiemu jako właściwemu; również (...) Sp. z o.o. nie składał wniosku w tym zakresie (akta rentowe, pismo procesowe ZUS z 12.09.2018 r. k. 42 a.s.).

W trakcie pobytu w Niemczech, na przełomie sierpnia i września 2015 roku, A. K. rozchorowała się. Korzystała wówczas z usług niemieckiej służby zdrowia. Mimo zaleceń lekarzy co do dalszego leczenia w Niemczech, odwołująca zdecydowała się na powrót do Polski we wrześniu 2015 roku (zeznania odwołującej k. 56-57 a.s.).

Odwołująca została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych w Polsce ponownie od 1 października 2015 r. z tytułu umowy zlecenie (druk (...) P (...) k. 12 a.r.).

Pismem z dnia 9 listopada 2015 r. (...) Sp. z o.o. zwrócił się do ZUS (...)Oddział w W. z wyjaśnieniem, że A. K. została wyrejestrowana z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych i zgłoszona do niemieckiej Kasy Chorych na okres od 1 sierpnia 2015 r. do 30 września 2015 r. oraz wniósł prośbę o ustalenie czy została zachowana ciągłość podlegania ubezpieczeniu chorobowemu i czy może z tego tytułu wypłacić zasiłek chorobowy (pismo płatnika z załącznikami 09.11.2015 r. k. 9-12 a.r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. wydał w dniu 9 listopada 2018 r. decyzję nr (...), na podstawie której stwierdził, że A. K. u płatnika składek (...) S.K.:

- podlegała obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia w okresie:
- od 1 maja 2015 r. do 31 lipca 2015 r.,
- od 1 października 2015 r. do 29 lutego 2016 r.,
- nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia w okresie:
- od 12 marca 2015 r. do 30 kwietnia 2015 r.
- od 1 sierpnia 2015 r. do 30 września 2015 r.

Uzasadniając powyższą decyzję organ rentowy wyjaśnił, że na podstawie zebranych w sprawie dowodów stwierdził, iż odwołująca podlegała niemieckiemu ubezpieczeniu społecznemu w okresie od 1 sierpnia 2015 r. do 30 września 2015 r. (decyzja ZUS z 09.11.2018 r. k. 1-3 a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie wymienionych wyżej dowodów z dokumentów oraz zeznań odwołującej. Zebrane w sprawie dowody Sąd uznał za w pełni wiarygodne, ich treść nie budziła bowiem

wątpliwości i nie były kwestionowane przez strony postępowania. Strony nie wnosily o uzupełnienie materiału dowodowego, a mając na względzie walor dowodów zebranych, a także charakter sporu w niniejszej sprawie, Sąd uznał dowody te za wystarczające do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było zasadne.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył kwestii podlegania przez A. K. ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenie zawartej z (...) Sp. z o.o.

w okresie od 1 sierpnia 2015 r. do 30 września 2015 r. Jak wynika z dokonanych w sprawie ustaleń, odwołująca na podstawie umowy zlecenia zawartej z ww. płatnikiem oraz podpisanych w późniejszym terminie porozumień zmieniających zobowiązała się

do odpłatnego wykonywania zlecenia – czynności sprzątających w ramach delegacji na terytorium Niemiec.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w brzmieniu aktualnym na czerwiec 2015 roku, (t.j. Dz. U.

z 2015 r. poz. 121) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają,

z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi. Zgodnie zaś z art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 2 ww. ustawy te same osoby obowiązkowo podlegają odpowiednio ubezpieczeniu wypadkowemu i chorobowemu od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Mając na względzie przedmiot i treść zaskarżonej decyzji ocena zasadności zarzutów skarżących wymaga przede wszystkim uwzględnienia regulacji unijnych w zakresie procedury współpracy pomiędzy właściwymi instytucjami ubezpieczeń społecznych, której celem jest ustalenie jednego właściwego ustawodawstwa z zakresu ubezpieczeń społecznych dla osoby wykonującej pracę najemną i pracę na własny rachunek w dwóch państwach członkowskich, to jest rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. (Dz. Urz. UE L. z 2004r. 166.1 z późn. zm. – dalej jako rozporządzenie nr 883/2004 lub jako rozporządzenie podstawowe) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE. L 284 z 2009 r., s. 1, z późn. zm. – dalej jako: rozporządzenie nr 987/2009 lub rozporządzenie wykonawcze).

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie zastosowanie znajdował – zgodnie z wnioskiem pełnomocnika odwołującej – art. 12 ust. 1 rozporządzenia podstawowego, zgodnie z którym osoba, która wykonuje działalność jako pracownik najemny w państwie członkowskim w imieniu pracodawcy, który normalnie prowadzi tam swą działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego do wykonywania pracy w imieniu tego pracodawcy, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy i że osoba ta nie jest wysłana, by zastąpić inną delegowaną osobę. Powyższy przepis przewiduje wyjątek od zasady wyrażonej w art. 11 ust. 3 lit. a) rozporządzenia podstawowego, zgodnie z którym osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego. Sytuacja opisana w hipotezie art. 12 ust. 1 miała miejsce w przypadku odwołującej. Odwołująca świadczyła pracę w Niemczech nieprzerwanie od marca 2015 roku, jednakże była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych w Polsce od momentu zawarcia umowy zlecenie z płatnikiem składek. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie w znajdującym się w sprawie zaświadczeniu o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej, tj. formularzu A1 z dnia 27 marca 2015 r. oraz z dnia 11 sierpnia 2015 r. wystawionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Czas wykonywania przez odwołującą pracy z

tytułu umowy zlecenie nie przekraczało przy tym okresu 24 miesięcy, bowiem sama umowa została zakończona w lutym 2016 r., niespełna rok po jej zawarciu.

W przypadku spornego okresu od 1 sierpnia 2015 r. do 30 września 2015 r. należy podkreślić, że choć z okoliczności sprawy wynika, że płatnik składek wyrejestrował odwołującą z dotychczasowych ubezpieczeń w polskim systemie ubezpieczeń społecznych

z dniem 31 lipca 2015 r., to brak jednocześnie potwierdzenia, co do dokonania jej rejestracji w systemie ubezpieczeń niemieckim. Potwierdzeniem właściwego ustawodawstwa jest wspomniane wyżej zaświadczenie A1, którego niemiecka instytucja ubezpieczeniowa nie wystawiła ani za okres sporny, ani też za inne okresy, w których odwołująca wykonywała pracę na podstawie umowy zlecenie zawartej z płatnikiem składek w ramach delegacji na terytorium Niemiec. Organ rentowy w toku postępowania wskazywał, że nie dysponuje tego rodzaju dokumentem, co pozwala stwierdzić, że nie został on wystawiony. Sąd zważył przy tym, że w aktach rentowych znajduje się przetłumaczone z języka niemieckiego zaświadczenie o zgłoszeniu A. K. do niemieckiej Kasy Chorych – (...) U., jednakże dokument ten nie jest tożsamy z potwierdzeniem właściwego ustawodawstwa dla celów ustalenia systemu ubezpieczeń społecznych Państwa Członkowskiego UE, któremu miałyby podlegać, a jego treść potwierdza jedynie, że płatnik składek zgłaszał odwołującą do instytucji niemieckich. Okoliczność ta nie jest jednak równoważna z ustaleniem niemieckiego ustawodawstwa za właściwe. W konsekwencji Sąd Okręgowy zważył, że organ rentowy w istocie nie posiadał informacji potwierdzających skuteczne zarejestrowanie A. K. w niemieckim systemie ubezpieczeń społecznych, a w konsekwencji podstaw do uznania, że odwołująca podlega niemieckiemu ustawodawstwu w tym zakresie, co wyłączałoby możliwość objęcia jej ubezpieczeniem w kraju macierzystym z tytułu zawartej umowy zlecenia. Na marginesie powyższego Sąd zważył, iż zastosowana przez organ rentowy argumentacja i niejako jednostronne zastosowanie art. 11 ust. 3 lit. a) rozporządzenia nr 883/2004 w przypadku odwołującej mogłoby skutkować wyłączeniem jej z ubezpieczeń za cały okres wykonywania umowy zlecenie na rzecz nieistniejącego już płatnika składek.

Sąd miał przy tym na względzie również nieprawidłowości po stronie samego płatnika, który nie informował odwołującej o zmianach organizacyjnych związanych z założeniem oddziału na terytorium Niemiec, ani też o wyrejestrowaniu jej z ubezpieczenia polskiego i próbie zgłoszenia jej do ubezpieczenia w kraju, do którego została delegowana. W ocenie Sądu występujące po stronie płatnika składek nieprawidłowości w zakresie ustalenia właściwego ustawodawstwa dla delegowanych pracowników najemnych nie powinny pracowników tych obciążać odpowiedzialnością w postaci wyłączenia z systemu ubezpieczeń społecznych, w szczególności wobec braku jednoznacznego potwierdzenia, że pracownik został skutecznie zgłoszony do ubezpieczenia w kraju przeznaczenia.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał odwołanie A. K. za zasadne. Organ rentowy nie miał podstaw do przyjęcia, że odwołująca w spornym okresie od 1 sierpnia 2015 r. do 30 września 2015 r. podlegała niemieckiemu ubezpieczeniu, zaś z uwagi na treść art. 12 ust. 1 rozporządzenia podstawowego, z uwzględnieniem wcześniejszego przebiegu podlegania przez nią ubezpieczeniom z tytułu umowy zlecenia łączącej ją z płatnikiem składek, zachodziły przesłanki do objęcia jej ubezpieczeniem z ustawodawstwa polskiego.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję ZUS(...) Oddział w W. z dnia 9 listopada 2017 r. nr (...) - (...) i stwierdził, że A. K. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 sierpnia 2015 r. do 30 września 2015 r.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć (...)